

Kohtuasi C-609/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

13. august 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne (Lagny-sur-Marne'i esimese astme kohus, Prantsusmaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

2. august 2019

Hageja:

BNP Paribas Personal Finance SA

Kostja:

VE

I. Kohtuvaidluse kokkuvõte

- 1 VE ja tema abikaasa omandasid 10. märtsil 2009 kinnisasja ning sõlmisid äriühinguga BNP Paribas Personal Finance (edaspidi „BNP Paribas“ või „laenuandja“) kinnisvaralaenu lepingu summas 143 421,53 eurot, mis tekitas võlakohustuse summas 216 566,51 Šveitsi franki (CHF).
Maksekohustuse täitmata jätmise tõttu kuulutati välja lepingu ennetähtaegne lõpetamine.
- 2 16. jaanuaril 2015 määras kohus vara sundmüügi. 20. märtsil 2015 võõrandati vara enampakkumisel 55 000 euro eest.
- 3 BNP Paribas palus 12. jaanuaril 2017 eelotsusetaotluse esitanud kohtult luba arestida VE (edaspidi „laenusaja“ või „tarbija“) töötasu.

II. Poolte argumendid ja nõuded

1. BNP Paribas

4 BNP Paribas palub muuhulgas järgmist:

- otsustada, et tema nõuete kogusumma on 192 268,73 euros, vastavalt 21. veebruaril 2019 tehtud arvestusele;
- lubada VE töötasu arestimine;
- tunnistada vastuvõetamatuks laenu kehtetuks tunnistamise nõue, mille VE esitas eksitava kaubandustava tõttu, teise võimalusena jätta see rahuldamata;

teise võimalusena:

- tunnistada vastuvõetamatuks ebaõiglaste tingimuste alusel esitatud VE nõuded;
 - otsustada, et laenulepingus Šveitsi frankides sätestatud arvestusvääringu tingimus ei kuulu ebaõiglaste tingimuste alla, kuna see määratleb lepingu põhieseme ning on koostatud selgelt ja arusaadavalt;
- kolmanda võimalusena:*
- otsustada, et laenulepingus Šveitsi frankides sätestatud arvestusvääringu tingimus ei ole ebaõiglane, kuna see ei kutsu esile märkimisväärset tasakaalustamatust lepingupoolte õiguste ja kohustuste vahel;
 - tunnistada põhjendamatuks nõuded, mis VE esitas ebaõiglaste lepingutingimuste alusel.

5 BNP Paribas väidab, et VE-d oli teavitatud teda puudutavast vahetuskursi kõikumisest ning selle tagajärgedest laenu tagastamisele. Ta leiab sellest tulenevalt, et lepingus ei ole ühtegi ebaõiglast tingimust.

2. VE

6 VE palub muuhulgas järgmist:

- esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused;
- tühistada tema sõlmitud leping HELVETIMMO;

teise võimalusena:

- kontrollida, kas lepingutingimused „Laenu kirjeldus“ (tingimus nr 1), „Laenu rahastamine“ (tingimus nr 2), „Laenukonto avamine eurodes ja laenukonto avamine Šveitsi frankides teie laenu haldamiseks“ (tingimus nr 3), „Valuutatehingud“ (tingimus nr 4), „Laenu tagasimaksmine“ (tingimus nr 5), „Arvestusvääringu muutmise võimalus“ (tingimus nr 6), „Laenuga nõustumuse tõendil oleva teabe tunnustamise tingimus“ (tingimus nr 7), „Laenu tagasimaksmine“ (tingimus nr 8), „Laenu põhiosa tagasimaksmine“ (tingimus nr 9) on ebaõiglased;
- otsustada, et kõiki neid tingimusi nr 1-9 tuleb pidada tingimusteks, mis ei sisaldu lepingus, ning välistada nende kohaldamine;
- kvalifitseerida lepingud HELVET IMMO ja INVEST IMMO ümber fikseeritud intressiga laenulepinguteks alates nende sõlmimisest, määrata, et vahetuskursiks on 1 euro 1,50 Šveitsi frangi suhtes, arvutada ümber maksmisele kuuluv summa;

kolmanda võimalusena:

- kui otsustatakse, et kaudne indekseerimistingimus kuulub vaidlusaluse lepingu põhieseme alla, kuulutada see leping tühiseks.
- 7 VE väidab, et vaidlusalune laen tekitab talle piiramatu valuutariski, et lepingus ei ole valuutariski mainitud ning selles ei sisaldu sõna „valuutarisk“. Ta märgib, et talle ei edastatud simulatsioone, mis võimaldavad laenusajaid teavitada, kuigi laenu pakuti ajavahemikul, mil laenuandja nägi ette vahetuskursi olulist kõikumist.
- 8 Sellest tulenevalt palub ta esitada Euroopa Liidu Kohtule mitu eelotsuse küsimust, eelkõige selleks, et hinnata Cour de cassation'i (kassatsioonikohus, Prantsusmaa) kohtupraktika kooskõla nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes (EÜT 1993, L 95, lk 29; ELT eriväljaanne 15/02, lk 288) sätetega. Ta palub sisuliselt tunnustada laen kehtetuks selle tõttu, mida ta peab eksitavaks kaubandustavaks. Teise võimalusena väidab ta, et laenusummat tuleb vähendada, kuna kaudne indekseerimistingimus, arvestusvääringu ja maksetingimused, „valuutariski“ mainimata jätmine, tagasimaksmise tingimus ja ostuoptiooni tingimus on ebaõiglased.

III. Leping ja õiguslik raamistik

1. Vaidlusalune laen

- 9 Vaidlusaluse lepingu kohaselt annab laenuandja fikseeritud intressiga laenu, mis on nomineeritud Šveitsi frankides. Laenu tuleb tagasi maksta eurodes, kuid need

igakuised maksed konverteeritakse Šveitsi frankidesse, et tasuda intresse ja maksta tagasi laenu põhiosa Šveitsi frankides nomineeritud kontol.

- 10 Pakkumises on täpsustatud, et kui vahetuskursi muutumine suurendab tarbija jaoks krediidi kulukust, katavad kuumaksud eelisjärjekorras intresse ning laenu kestust pikendatakse viie aasta võrra. Samuti on täpsustatud: „teie tagasimaksete summa eurodes jääb samuti muutumatuks, kuid teie laenu kestus pikeneb. Kui aga teie euromaksete summa muutmata jätmise ei võimalda maksta kogu teie konto jääki esialgselt ette nähtud järelejäänud aja jooksul, mida on pikendatud viie aasta võrra, suurendatakse teie euromakseid.“
- 11 Käesolevas asjas laenas VE 143 421,53 euro suuruse summa; see summa vastab 216 566,51-le Šveitsi frangile. Pärast vara müüki, mille hind arvati maha veel maksmisele kuuluvast laenu põhiosast, palub laenuandja VE töötasu arestimist 192 268,73 euro ulatuses.

2. Liidu õigus

- 12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et käesolevas asjas kohaldatav liidu õigusnorm on direktiiv 93/13, eelkõige selle artiklid 3 ja 4.
- 13 Kohtujurist Wahli ettepanekus kohtuasjas Kásler ja Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:85, punkt 91 ja kohtule tehtava ettepaneku kokkuvõtva osa punkt 2) on märgitud: „*Analüüsid, kas lepingutingimused on lihtsad ja arusaadavad, tuleb arvesse võtta käesoleva juhtumi kõiki asjaolusid ja eelkõige teavet, mis tarbijal oli lepingu sõlmimise ajal, ning see analüüs peab hõlmama peale rangelt vormilise ja keelelise aspekti hindamise ka nende tingimuste majanduslike tagajärgede ja nende tingimuste võimalike seoste täpset hindamist.*“
- 14 Euroopa Kohus leidis 20. septembri 2017. aasta kohtuotsuses Andriciuc jt (C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 51 ja resolutsiooni punkt 2), et vaidlusaluse lepingutingimuse taolise tingimuse lihtsus ja arusaadavus eeldab, et „*tarbija mõistaks [seda] korraga nii vormilisest kui ka grammatilisest küljest, ning et ta saaks lisaks aru ka selle konkreetsest ulatusest selles mõttes, et keskmisel tarbijal, kes on piisavalt informeeritud ning mõistlikult tähelepanelik ja arukas, peab olema võimalik teada mitte üksnes seda, et välisvaluuta, milles laenuleping sõlmiti, võib kallineda või odavneda, vaid ka hinnata niisuguse tingimuse majanduslike tagajärgi oma finantskohustustele – tagajärgi, mis võivad olla märkimisväärsed. Selles osas vajaliku kontrolli peab teostama liikmesriigi kohus.*“
- 15 Euroopa Kohus tuletas meelde, et „*tarbija on suhetes müüja või teenuseosutajaga nõrgemal positsioonil ja seda eeskätt teabe osas, [ning seetõttu] tuleb kõnealust lepingutingimuste selges ja arusaadavas keeles koostamise nõuet ja seega direktiiviga kehtestatud läbipaistvuse nõuet mõista laialt*“ (20. septembri 2017. aasta kohtuotsus Andriciuc jt (C-186/16, EU:C:2017:703, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika). Sama kohtuotsuse punktis 46 täpsustab Euroopa Kohus, et seda küsimust peab hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus.

- 16 Euroopa Kohus leidis samuti, et „*sellist laenulepingu tingimust, [...] millega kursi kõikumiste kogu risk kantakse tarbijale ja mis ei ole koostatud läbipaistvalt, mistõttu laenuvõtja ei saa selgete ja arusaadavate kriteeriumide alusel hinnata lepingu sõlmimisega kaasnevaid majanduslikke tagajärgi, peaks liikmesriigi kohus [...] käsitama ebaõiglasena*“ (22. veebruari 2018. aasta kohtumäärus Lupean (C-119/17, ei avaldata, EU:C:2018:103, punkt 31 ja resolutsiooni punkt 2).
- 17 Lõpetuseks leidis Euroopa Kohus 20. septembri 2018. aasta kohtuotsuses OTP Bank ja OTP Faktoring (C-51/17, EU:C:2018:750): „*Direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et tingimuste lihtsas ja arusaadavas keeles koostamise nõue kohustab finantseerimisasutust esitama laenuvõtjatele piisava teabe, et võimaldada neil teha ettevaatlikke ja teadlikke otsuseid. Sellega seoses tähendab see nõue, et tarbija mõistab valuutariski puudutavat lepingutingimust nii formaalselt ja grammatiliselt kui ka selle konkreetset ulatust, see tähendab, et keskmine piisavalt informeeritud, mõistlikult tähelepanelik ja arukas tarbija saab mitte üksnes olla teadlik riigi vääringu devalveerumise võimalusest välisvaluuta suhtes, milles laen oli nomineeritud, vaid ühtlasi hinnata olenevalt olukorrast märkimisväärseid majanduslikke tagajärgi, mis sellisel lepingutingimusel on tema finantskohustuste*“ (punkt 78 ja resolutsiooni punkt 3). Euroopa Kohus täpsustas samas kohtuotsuses: „*direktiivi 93/13 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et selle kohaselt peab lepingutingimuste selges ja arusaadavas keeles koostamise laadi hindama, võttes aluseks kõiki lepingu sõlmimist ümbritsevaid asjaolusid lepingu sõlmimise hetkel, nagu ka kõiki muid lepingutingimusi*“ (punkt 83 ja resolutsiooni punkt 4); lõpetuseks lisas Euroopa Kohus, et liikmesriigi kohus peab omal algatusel võtma arvesse niisuguse lepingutingimuse ebaõiglast laadi (punkt 91 ja resolutsiooni punkt 5).

3. Siseriiklik õigus

- 18 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab käesolevas asjas tegema otsuse töötasu arestimise kohta. Tal on sellega seoses täitekohtu pädevus ning ta peab seega tegema kindlaks nõude põhjendatuse ja summa.
- 19 Tarbijakaitseseadustiku (code de la consommation) artikkel L. 132-1, nüüd sama seadustiku artikkel L. 212-1, võtab Prantsuse õigusesse üle direktiivi 93/13. See artikkel sätestab:

„Ettevõtja ning ettevõtjaks mitteoleva isiku või tarbija vahel sõlmitud lepingutes on ebaõiglased need lepingutingimused, mille eesmärk või tagajärg on tekitada lepingupoolte õiguste ja kohustuste oluline tasakaalustamatus ettevõtjaks mitteoleva isiku või tarbija kahjuks.

Conseil d'État (Prantsusmaa kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) dekreet [...] määrab kindlaks nende lepingutingimuste loetelu, mida eeldatavalt peetakse ebaõiglasteks; niisugust lepingutingimust sisaldavat lepingut puudutava

vaidluse korral peab ettevõtja tõendama, et vaidlusalune lepingutingimus ei ole ebaõiglane.

Samadel tingimustel välja antud dekreet määrab kindlaks need lepingutingimuste liigid, mida tuleb lepingu tasakaalustatuse kahjustamise tõsidust arvestades igal juhul lugeda esimese lõigu tähenduses ebaõiglaseks.

Need sätted on kohaldatavad olenemata sellest, milline on lepingu vorm või millisel dokumendil see vormistatud on. See kehtib eelkõige tellimuslehtede, arvete, garantiitunnistuste, saatelehtede või –dokumentide ja piletite suhtes, mis sisaldavad tingimusi, mis on vabalt kokku lepitud või mitte, või viiteid ette kindlaks määratud üldtingimustele.

Ilma, et see piiraks tsiviilseadustiku (code civil) artiklites 1156-1161, 1163 ja 1164 ette nähtud tõlgenduseeskirjade kohaldamist, võetakse lepingutingimuse ebaõigluse hindamiseks aluseks kõiki lepingu sõlmimise hetkel seda sõlmimist ümbritsevaid asjaolusid ning kõiki teisi lepingutingimusi. Seda tuleb hinnata ka mõnes teises lepingus sisalduvaid tingimusi arvestades, kui nende kahe lepingu sõlmimine või täitmine on teineteisest õiguslikult sõltuvad.

Ebaõiglasi tingimusi loetakse mitte kunagi lepingus sisaldunuks.

Lepingutingimuste ebaõiglase iseloomu hindamine esimese lõigu tähenduses ei ole seotud lepingu põhieseme määratlusega ega sellega, kas müüdüd vara või pakutud teenuse hind või tasu on piisavad, kui lepingutingimused on koostatud lihtsas ja arusaadavas keeles.

Leping jääb kehtima kõikide teiste tingimuste osas peale nende, mida loetakse ebaõiglasteks, kui seda lepingut võib jätkata ilma nende tingimusteta.

Käesoleva artikli sätted põhinevad avalikul korral. “

- 20 Selle õigusnormi eelviimane lõik võtab üle direktiivi 93/13 artikli 4 lõike 2 ja on asjassepuutuva riigisisese kohtupraktika aluseks.
- 21 Cour de cassation (kassatsioonikohus) välistab selle, et lepingu põhieset määratlevaid lepingutingimusi võiks lugeda ebaõiglasteks, kui need tingimused on sõnastatud lihtsalt ja arusaadavalt (väljakujunenud kohtupraktika).
- 22 Kahes kohtuasjas, milles kohtuvaidlus käsitles vaidlusaluse laenuga sarnast laenu, tuletas see kohus aastal 2017 meelde, et asja sisuliselt arutava kohtu ülesanne on kontrollida omal algatusel märkimisväärse tasakaalustamatuse olemasolu.
- 23 See kohus leidis 2018. aastal kohtuasjas, milles oli käsitusel vaidlusaluse laenuga sarnane laen, et lepingutingimus, mis nägi ette „igakuiste tagasimaksete jäägi Šveitsi frankidesse konverteerimise pärast laenule lisanduvate kohustuste maksmist, [määras kindlaks] lepingu põhieseme“. Peale selle leidis see kohus, et see lepingutingimus oli lihtne ja arusaadav järgmistel põhjustel: „laenu

tagasimaksmine toimub kindlaksmääratud tähtaegadel eurodes tehtud osamaksete konverteerimise teel, [...] niisugune konverteerimine toimub vastavalt vahetuskursile, mis võib tõusta või langeda, [...] see kõikumine võib tuua kaasa laenu tagasimaksmise aja pikenedamise või lühenemise ning vajadusel muuta kogu tagasimaksmise kohustust“.

- 24 Cour de cassation (kassatsioonikohus) jättis 20. veebruaril 2019 tehtud 15 kohtulahendiga muutmata apellatsioonikohtute otsused, leides, et Helvet Immo laen määras kindlaks lepingu põhieseme, kuna „sedalaadi laenule omane valuutarisk mõjuta[s] laenu tagasimaksmist“. Neis kohtuasjades on edasikaevatud kohtuotsustes kirjeldatud käesoleva otsuse III jao punktis 1 osutatud Helvet Immo laenumehhanismi üksikasju ning leitud, et „lepingus [oli] läbipaistvalt esitatud välisvaluuta konverteerimise mehhanismi konkreetne toimimine“ ning seda käsitlev lepingutingimus oli selge ja arusaadav. Nendes lahendites on sõnaselgelt viidatud Euroopa Kohtu 20. septembri 2018. aasta otsusele OTP Bank ja OTP Faktoring (C-51/17, EU:C:2018:750).
- 25 Osad nendest kohtulahenditest viitavad „infolehele, millele on lisatud arvulised simulatsioonid vahetuskursi kõikumiste mõju kohta seoses tagasimaksmisega“, ilma et selle puudumine või olemasolu oleks lahendit mõjutanud. Prokuratuuri esindaja tegi ettepaneku võtta selle asjaolu olemasolu või puudumist, mida lisaks on nõutud hilisemates õigusnormides (tarbijakaitseadustiku artikkel L. 312-8, nüüd sama seadustiku artikkel L. 313-25), arvesse vaidlusaluste lepingutingimuste lihtsuse ja arusaadavuse hindamiseks.

IV. Eelotsusetaotluse põhjendused

1. Lepingu põhiese

- 26 Vaidlusalune leping sisaldab mitut tingimust, mis kuuluvad kirjelduse kohaselt valuutavahetuse mehhanismi alla ning mille tagajärjel viiakse valuutarisk sisse tarbija makstavatesse kuumaksetesse. Eurodes makstavad kuumaksed on fikseeritud summaga. Vahetuskursi tõusmise korral moodustab tagasimakse Šveitsi frankides väiksema summa, kui on tarbijale märgitud laenulepingu sõlmimise ajal. See summa läheb esmajärjekorras intresside katteks.
- 27 See leping käsitleb seega välisvaluutas nomineeritud laenu, mida makstakse tagasi omavääringus ning mille suhtes ei ole eraldi kokku lepitud. Liikmesriigi õigusega üle võetud kehtivat liidu õigust arvestades kuulub asjaomane mehhanism lepingu põhieseme alla.
- 28 Vaidlusalused lepingutingimused käsitlevad maksetega intresside katmise eeskirju, Šveitsi frankides ehk arvestusväeringus nomineeritud konto ja eurodes ehk maksevääringus konto toimimist ning laenu kestuse pikendamist. Sellest tuleneb, et vahetuskursi ebasoodsa muutumise korral peab tarbija eurodes maksuma laenatud summast suurema laenu põhiosa ning tema kuumaksetega makstakse

peaaegu ainuüksi intresse, vähendades maksmisele kuuluva põhiosa jääki üksnes sedavõrd, kui intresside maksmisest üle jääb.

- 29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstatab seega küsimuse selle kohta, milline kaalutlusruum tal nende tingimustega seoses on: kas neid tuleb pidada lahutamatuks tervikuks, mis moodustab lepingu põhieseme ja mida sellest tulenevalt ei saa lugeda ebaõiglasteks, kui need on lihtsad ja arusaadavad? Või kas tuleb vastupidi nentida, et neid lepingutingimusi võib eraldivõetuna lugeda ebaõiglasteks, välja arvatud kohtupraktikas juba ette erandina nähtud lepingutingimus, mis näeb ette välisvaluutas tagasimaksmise?

2. Asjaolu, kas laenusaaaja oli teadlik ennustatavast majanduslikust kontekstist, kui tegur, mille alusel hinnata lepingutingimuse lihtsust ja arusaadavust

- 30 Selgub, et laenusaaaja sai enne laenulepingu sõlmimist suure hulga teavet. Toimiku dokumendid tõendavad, et selles teabes rõhutati euro-Šveitsi frangi vahetuskursi stabiilsust. Tarbija võis seega arvata, et tema kohustuse võtmisega kaasnev risk oli seotud muude teguritega, mille laenuandja samuti edastas, – näiteks vääringu konverteerimise kulude või intressimäära fikseeritusega.
- 31 Laenupakkumises on esitatud üksikasjad mehhanismi kohta, mille kohaselt eurodes tehtavate kuumaksetega makstakse tagasi Šveitsi frankides nomineeritud laenu. Valuutarisk tuleneb erinevate lepingutingimuste kombinatsioonist. VE rõhutab, et sõna „valuutarisk“ ei ole pakkumises kasutatud.
- 32 Kohtuistungil esitatud dokumentidest nähtub, et rahaturu pingete perioodil peetakse teatud vääringuid, iseäranis Šveitsi franki, „turvaliseks vääringuks“, mis kaitseb nende omanikke niisugusele kontekstile omaste kõikumiste eest. Kohtuistungil esitatud dokumente arvesse võttes võis laenuandja lepingu sõlmimise ajal seda asjaolu teada ning see on tõenäoline, arvestades tema kui oma kutsetegevuse raames tegutseva laenuandja asjatundlikkust ja teadmisi.
- 33 Liikmesriigi õigusnormides ja kohtupraktikas palutakse kohtul vaadelda pakkumist objektiivselt, sellist konteksti arvesse võtmata, näiteks võttes aluseks arvsimulatsioonid, mis näitavad vahetuskursi muutumise tagajärge laenu kulule, kuid seda asjaolu tingimata nõudmata. Euroopa Kohtu praktika viitab läbipaistvuse mõistele lepingu põhieseme alla kuuluva lepingutingimuse lihtsuse ja arusaadavuse kontrollimisel.
- 34 Eelotsusetaotluse esitanud kohus tõstatab seega küsimuse selle mõiste konkreetse ulatuse kohta laenusaaaja jaoks, kes ei tunne majanduslike pingete tagajärge vahetuskursi muutumisele ning keda tuli või ei tulnud teavitada täiendavast riskist, mida tekitas selleaegne majanduslik kontekst, milles ta enda lepingule alla kirjutas.
- 35 Kaudselt tekib küsimus laenuandja heausksuse hindamise kohta, kuna tema erialase asjatundlikkuse tõttu võis ta seda ennustatavat arengut analüüsida. VE

esitab sellega seoses Šveitsi keskpanga majandusprognose, mis eelnesid laenule ja mille kohta ta leiab praegu, et laenuandja oli nendest teadlik.

Eelotsuse küsimused

- 36 Tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne (Lagny-sur-Marne'i esimese astme kohus, Prantsusmaa) esitab Euroopa Liidu Kohtule järgmised küsimused.
1. Kas direktiivi 93/13 artikli 4 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et lepingutingimused, mida ei saa käsitleda eraldi ja mis näevad ette kindlaksmääratud tähtaegadega tagasimakseid, mis lähevad eelisjärjekorras intresside katteks, ning mis näevad ette lepingu kestuse pikendamise ja maksete suurendamise kontojäägi maksmiseks, kusjuures see jääk võib oluliselt suureneda vahetuskursi kõikumise järel moodustavad välisvaluutas nomineeritud ja omavääringus tagasimakstava laenu põhieseme?
 2. Kas direktiivi 93/13 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et lepingutingimused, mis näevad ette kindlaksmääratud tähtaegadega makseid, mis lähevad eelisjärjekorras intresside katteks, ja mis näevad ette [lepingu] kestuse pikendamise ja maksete suurendamise, et maksta kontojääki, mis võib oluliselt suureneda vahetuskursi kõikumiste järel, kutsuvad esile märkimisväärset tasakaalustamatust lepingupoolte õiguste ja kohustuste vahel, eelkõige tulenevalt sellest, et need tekitavad tarbijale ebaproportsionaalse valuutariski?
 3. Kas direktiivi 93/13 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et välisvaluutas nomineeritud ja omavääringus tagasimakstava laenulepingu tingimuste lihtsuse ja arusaadavuse hindamisel tuleb aluseks võtta nii ennustatav majanduslik kontekst lepingu sõlmimisel kui ka käesolevas asjas aastatel 2007-2009 aset leidnud majandusraskuste tagajärjed vahetuskursi kõikumisele, võttes arvesse oma kutsetegevuse raames tegutseva laenuandja erialast asjatundlikkust ja teadmisi ning tema heausksust?
 4. Kas direktiivi 93/13 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et see nõuab, et välisvaluutas nomineeritud ja omavääringus tagasimakstava laenulepingu tingimuste lihtsuse ja arusaadavuse hindamisel tuleb kontrollida, kas laenuandja, kellel on kutsetegevuse raames tegutseva ettevõtja erialane asjatundlikkus ja teadmised, esitas tarbijale teavet, eelkõige arvamusi, mis on ainuüksi objektiivsed ja abstraktsed ja milles ei ole võetud arvesse majanduslikku konteksti, mis võib mõjutada vahetuskursi kõikumist?